

Резюме

В настоящия проект се разглежда следният динамичен процес на разпръскване на камъчета върху безкрайна шахматна дъска в d -мерното пространство.

Във време 0 в някои от полетата върху дъската са поставени камъчета. Общия брой на камъчетата върху дъската, поставени в едно поле е краен. Камъчетата се разпръскват върху дъската, като разпръскването става при следните условия:

- Ако в някое поле има по-малко от $2d$ камъчета, те остават неподвижни за момента.
- Ако в някое поле има $2d$ или повече камъчета, то $2d$ от тях отскачат в съседните $2d$ полета.

Понякога, в зависимост от първоначалното разположение на камъчетата, камъчетата спират да се движат след определен период от време. Това се случва, когато в нито едно от полетата на дъската няма повече от $2d-1$ камъчета. Понякога обаче процесът на разпръскване продължава безкрайно.

В първата част на доклада се изследва разпръскването на една кубчинка от камъчета върху дъска в едномерното пространство. Доказва се, че когато във време 0 имаме само 1 кубчинка от камъчета, то разпръскването ще спре след краен брой стъпки. Дадена е точна формула за радиуса на финалната конфигурация на разпръскване и е поставена горна граница на стъпките, необходими за достигане на този финален стадий

Във втората част на доклада се обобщават резултатите, постигнати в първата част на доклада, за d -мерното пространство, където $d \geq 2$. Доказва се, че при разпръскването на единична купчинка от камъчета, процесът ще спре след краен брой стъпки. Поставени са долна и горна граница за радиуса на финалния стадий и е определена груба горна граница за броя на стъпките, необходими за достигане до този стадий.

В третата част на доклада се разглежда разпръскването на безкраен брой камъчета в частен случай, в който първоначалното разположение на камъчетата върху дъска в d -мерното пространство, при $d \geq 1$, отговаря на определени условия за "симетрия". Подобни разпръсквания или спират след определено време, или започват да се "повтарят". Доказваме, че това зависи от "гъстотата" на камъчетата върху дъската.